

WASSILISSA

Rysk Roman af HENRY GREVILLE.

Tiden var kommen, då den unga flickan började vara i vägen. Under locket af sinna fyllde Zina sitt sex-tonde år, och man måste tänka på att skaffa henne en skänning. Men hur var det möjligt att införa unga män i huset och låta Zina inträda i sällskapet, så länge Wassilissa var där? Denna var alltså väcker för att man ej kunde frukta, att en mängd obekvämligheter kunde uppstå.

Ja, hon var verkligen väcker, grevinnan måste själv medgifva det; moderns kärlek gjorde henne inte blind; hennes mörre var ett godt barn, hägrifven och tacksam, mycket väcker, mycket väl uppfostrad. Grevinnan låt med tillfredsställelse rättsvisa vederfaras sig; hennes eget barn var sannoligen inte bättre uppfostrad. Men undantag af teckning, för hvilket Wassilissa icke hade talang, hade hon samma anlag som Zina. Åtskilliga till och med i ännu högre grad, hvilket man förfröjligt kunde förklara därnäm, att Wassilissa var äldre.

Den goda grevinnan sökte efter en make i måttligt goda förhållanden, naturligtvis en adelsman. Fröken Grev var af god adel, men den hemgift, som hennes valpararna kunde gifva henne utan att skada sina egna barn, var ringa; det måste således vara en förmögen man, icke precis någon rik — ty, hvarför det? Kan rikedom göra människor lyckliga?

Grevinnan glömde i detta ögonblick, att hennes egen inkomster belöpte sig till bortåt en million frans, och en också icke hennes rikedom kunde anses som orsaken till hennes lycka, så hade den dock gjort det möjligt för henne att utvika många af lifvets skuggor och förblifva i öknighet om många andra.

Under dessa betraktelser hade det blifvit midnatt. Hon reste sig, full af värdighet som alltid, och gick in i sitt sofvrum för att överlämna sig åt ett half dusin kammarjungfrur.

Medan grevinnan blifv afklädd, framstod en af protegerarna böner, korsade sig i friskt och gjorde de brukliga knäfallen framför helgonbilderna. När dessa ceremonier voro förborda grevinnan fram till helgonbilderna, hvilken framkallade ett skratt, som var som för hörd och fyra förtvådd och stod stött mot väggen. Det innehöll de mest olika helgon, i guld, silver, emalj, smyckade med akta perlor, turkos, diamanter, rubiner och smaragder. Med alldeles särskild innerlighet kysste hon en byzantinsk målning, föreställande den heliga jungfrun, hvilken öfver pannan bar en safir af ett dufvags storlek. Därefter begaf hon sig till sängs, under det hemlighetsfulla skenet af den framför helgonbilderna brinnande kristalllampan, hvilken framkallade ett trindrande regn af gnistor i juvelernas rikedom.

En af kammarjungfrurna inkom med en tunn madrass, som hon lade på golvet borta vid dörren, och utsträckte sig fullständigt påklädd på denna, för den händelse, att hennes matros skulle behöfva hennes hjälp under natten.

FJÄRDE KAPITLET.

Zenaide verkställer sin moders befallningar.

Nasta morgon, då Zina vaknade, sprang hon bort till fönstret, blotta linnet och med tofflor på de borta fotterna.

— Snö, snö! utbrast hon och klappade i händerna. — Solen skiner och det snöar här! —

— Hur kan man glädja sig öfver snö? brumade engelskan och kom fram bakom sin skärm; — miss Zenaide, vill ni strax kläda på er, det är kallt.

— Nej, miss Junior, det är alls inte kallt; det blifv lagit i ugnet för två timmar sedan. Se blott, så mycken snö! Jag hade lust att springa ut strax, som jag är, och springa omkring i snön; den är så praktig, så mjuk.

Mademoiselle Bochet måste skratta. — Kläd på er, miss Zenaide! upprepade engelskan.

Zina hörde det icke; hon tog sin krus, som var lika lukt påklädd, i händerna och började muntert dansa om med henne, skrikande och sjungande, till dess hon slutligen utmattad och andlös sjönk ned på sängkanten.

— Jag har mistat en toffel, — utbrast hon. — Leta upp min toffel! Därför tyckte hon att alla krafter klostersträngen. En mängd forskrika tjänsteflickor störde in i rummet.

— Leta efter min toffel! — befälde hon majestätiskt.

Den kvinnliga hörden krop strax på fyra ben omkring i rummet, och om en stund såg man intet annat än släpande klädningar, alla hufvudena voro försvunna.

När Zina hade dragit knäna upp under hakan och omsorgsfullt sanlet linytet om sina små fötter, såd på till sin krus, som lugnt klädde på sig.

— Vet du hvad, Lissa, jag skall be mamma om lof att spänna för den lilla släden, den lilla, lilla, du vet? Vi skola åka ut i skogen ett slag.

— Hur kan det falla er in, miss Zina? Det var en besynnerlig idé. I en sådan köld.

— Ni behöfver inte åka med, miss Junior; alla förståndiga människor kunna bli hemma. Vi åka alldeles ensamma, inte sant, Lissa?

— Ensamma, miss Zenaide? Det kan jag inte tillåta.

— Det vet jag, miss Junior; jag skall håller inte be er om lof, utan mamma.

— Fröken, er toffel är omöjligt att finna, sade den ena kammarjungfrun klagande.

— Se, der är den på spegelbordet, i miss Juniors arbetskor.

Zenaide såg sig sökande omkring. Denna sprang hvarsin fram bakom sin skärm, men det sökta föremålet var redan i händerna på tjänstflickan, som på drog de hvita silkesstrumporna på den fröken länga. En förmodade ben.

Wassilissa hade för länge sedan sjelf påtagit sina strumpor af skotsk ullgräs.

— Det dröjde länge innan Zenaide blifv färdig; hon kunde inte vara stilla ett ögonblick. Ändtilligen lyckades det den öfva kammarjungfrun, som kammade henne, att trots fröken's häftiga, oroliga rörelser få de praktiga, långa, bruna, omsorgsfullt värdade, men ännu ständigt motsträfviga flätorna i ordning att fästas upp på det väcker hufvudet. Efter två eller tre försök förklarade Zina tålmodigt.

— Ingen af er kan fästa här, så att det blir sittande. I aren alla så radda för att jag skall gå sönder, liksom om jag vore af glas. Lissa, jag ber dig!

Hon räckte sin väninna ett paket knäppar, och denna grep verket an. Då hon var färdig, sade Zina:

— Tusen tack, snälla du! Blid till detta och allt annat är här ingen annan än du, ingen, ingen!

Och skrattande som en fågel omfamnade hon ömt sin kusin. Därpå vände sig de båda unga flickorna mot helgonbilderna, och med plötsligt allvar bado de med ett öskyligt hjärtas hela innerlighet.

Klockan tolv samlades kring frukostbordet ett mindre antal personer än vid middagbordet; grevinnan visade sig icke ofta, utan låt servera sig i sin lilla salong. Vid sådana tillfällen utvecklade protegerarna en glusk aptit och guvernanterna en dervilse sig med herr Wassilissa, som vid detta tillfälle visade alla de talanger, hvilka nekade honom sin tjänst vid middagbordet i den majestätiska grevinnans närvaro.

Zenaide, åtföljd af Wassilissa, inträdde sakt i den lilla salongen, där hennes mor läste tidningen för att vara ostörd. Vid de unga flickornas lätta steg såg grevinnan upp och blinkade något, emedan hon var ganska närsynt.

— "Åh, är det du, min dotter?" sade hon. — "God morgon, mitt barn, god morgon, Wassilissa, framkallade ett trindrande regn af gnistor i juvelernas rikedom."

Båda hufvudena, böjda öfver hvar sin af hennes händer, fingo en vänlig, värdig kyss.

— Mamma, sade Zenaide i en skamsamt ton, — jag har i dag en mycket stor gäst att be dig om.

— Och det är? sade grevinnan valvilligt.

— Vi ville... jag ville gärna åka en tur i den nyfärdiga snön. Åh, mamma, säg ja, jag ber! Den är så härlig, den första snön!

— Men, min lilla dotter, din förälder för snö är ingen anledning för andra att också tycka om den. En sådan färd skall säkert icke behövas dig, grevinnan... man får icke vara egotisk, mitt barn. Vi äro ibland förpliktade att öfva våra önsknings för andras lycka.

Zenaide åhörde med en lydig min denna moderliga moralpredikan, därpå sade hon med ett underligt tonfall:

— Mamma, miss Junior behöfver ju icke åtfölja mig; jag vet, att hon icke är någon vän af snö, och jag vill därför på intet vis förorsaka henne obehag.

Den lilla hycklerskan betonade orden "på intet vis", så, som om denna öfvertygelse hade varit mögen hos henne i många år.

— Mamma, jag ville gärna hafva min kusin med. Gerassim är en utmärkt, mycket försiktig kusk; om du blott vill låta ge order om, att han spänner den svarta unghästen för den lilla släden, den lilla minsta, så skola vi kora ett kort stycke ut i skogen.

Denna en timme, kära mamma... Vi skola också vara så snälla sedan hela dagen, så snälla så!

Den listiga flickan hade närmast sig modern, knäböjde på mattan framför henne och klappade grevinnans händer.

Denna, besvärjad af den lilla feen, smög och höll just på att låta den lyckliggörande tillåtelsen undslippa sig, då hon plötsligt beaktade sig.

— Kalla hit edra guvernanter, sade hon.

Wassilissa fög som en pil in i matrummet och kom tillbaka med de två guvernanterna, som blifvo stående vid dörren.

— Ha fröknarna varit ordentliga? frågade grevinnan med djupa allvar.

— Ja, fru grevinnas, svarade de båda damerna på en gång.

— Nå, då får I lof att gå, barn; jag ger er lof att åka ut halfannan timme. Zina, säg till, att man spänner den svarta unghästen för den lilla släden.

De två flickorna kysste tacksamt grevinnans händer och aflägsnade sig med en gratios nysning. Knappast hade de lämnat salongen, förrän de flög ut i betjensernas rum.

— Skynda dig och kalla strax på prinsan för charmant, emedan han är

Gerassim, befallde Zenaide den förste betjant hon mötte, — men gå själf till honom och försök icke att utsträtta ärendet genom andra, som i alltid brukar göra. Gerassim skall komma till mig strax.

Betjenten bogade och försvann. Fem minuter därefter inträdde den tjocka kuskens postande.

— Hör, sade Zenaide allvarligt. — Du skall kora för oss två. Det är ju första gången, då kär i släde i år, icke sant?

— Jo, fröken, svarade den gamle kuskens, som tillhörde sin unga herkarinna.

— Bra, sade denne. — Jag skall bringa dig tur. Tag den lilla släden, den minsta, låga lilla.

— Har fru grevinnan tillåtit det? Naturligtvis, gamle dam! Skulle jag annars säga till dig om det? Du tar alltså den lilla släden, lägger många tacken och rikligt många pelar i dem. Lagg dem säkert fast, tillade hon halfbög, — ty du vet nog, att vi kora omkull!

Hon brast i skratt och omfamnade Wassilissa, som smög sig intill henne. — Men tand för tunga! — sade hon. — Det är så nöjigt.

— Jag förstår, fröken... Och hvilken häst?

— Den svarta, min juvel, Erebas. Han är väl icke elak, eller? —

— Åh, nej, fröken, dessutom är det inte farligt, när det är den låga släden. Han är en mycket god häst.

Härrykt öfver det glada lyne, som lekte i fröken's ögon, smög kuskens.

— Skynda dig, hör du det! Jag ger dig tio minuter att bli färdig på intet minutt längre.

— Man får väl lägga dynorna riktigt säkert, fröken? sade Gerassim med ett slagt leende, som förklarade hans solbrända ansikte.

— Nå ja, då ger jag dig fem minuter. — Åh, nu och förlora icke tiden!

Den lilla lilla fröken knuffade med en tacksamhet till kuskens klumpiga gestalt och fög med Wassilissa in i deras rum, hvarst pelar, galocher och hufvor redan väntade på dem.

FEMTE KAPITLET.

I snön.

Tio minuter därefter körde Gerassim, som verkligen blifv färdig på belägnat för, fram för dörren med en liten släde, som icke var öfver femtio centimeter hög.

Invändigt liknade denna släde en båt, hvars båda yttersta ändar voro afskågade; ryggsätet var knäppt till meter bredt och omkring två fot högt. Ett horisontalt bräde bildade störet för herskapet, ett annat utan ryggsätet var knäppt. En mängd pelar, tacken och dynor skydde denna primitiva åkdon's nakenhet. Att döma efter formen var det en bordsläde; hela skillnaden låg däri, att denna var af massivt mahogny, då däremot en bordsläde vanligen förtäglas af granit; beslaget på solarna var af silver.

Det vackra djuret, som förskref sig direkt från Orlovskas stuteriet, hette Erebas, och hade fått detta namn för sin svarta, fläckfria färg. Den ryska, helt och hållet silverbeslagna hufvudstolten utan skyddsgläppar, låt djurets eldiga ögon och vackra, fina hufvud komma till full rätt.

Gerassim, insvept i sin ryska kaftan af grönt kläd, kantad med pelsvärk, och med den stora, fyrkantiga, höga kuskmössan af karmosinrött sammet på hufvudet, höll de med rödtsammet öfverdragna tommarna i de behandlade händerna. Han satt där praktfullt, imponerande och styrt som en pinne, orörlig som skuren i trä.

Medan de unga flickorna, som hvar för sig stöddes af en betjent med öfver ett hufvud, närmade sig släden, gjorde Erebas, som kände och höll af den begge, min af att gå bort emot dem, troigen för att emottaga sin vanliga sokerbit.

— Prot! ljud det från kuskens mun med en stamma, som skulle förmå hvarje främling att skratta, första gången han hörde det.

— Ja, du skall nog få ditt soker, sade Zenaide däpnad och klappade det vackra djuret på munnen, då det försökte skicka hennes hand, — stjälp bara inte med oss redan i gården; sedan skall du få soker, när du får stjälpst oss i snön.

Erebas tycktes ha förstått orden, ty han blef ständigt lugn, till dess de unga flickorna väl insvepta i pelsvärk, gifvo tecken att kora.

På ett ömmerligt tecken af Gerassim fög hästen å stad i ett långt, regelbundet traf, som liknade en svalas flykt, och snart var huset ur sikte. Då vägen delade sig af två håll, vände sig Gerassim frågande om.

— In i skogen! sade Zenaide. Släden fög bort mot den stora skogen.

I samma ögonblick kom en släde med trespann för framåt den vägen, som de kört förbi.

— Se bar! Där åker prins Charmannt, sade Zenaide; — hvilken lycklig händelse! I dag skola vi få kostligt vid bordet!

— Vet du, sade Wassilissa, — han är dock egentligen en riktigt god människa, denne furste, fast han är allt annat än charmant. Han har gjort utomordentligt mycket för sina bönder, han nästan gifvit dem hälften af sin egendom. Det är ändå väckert.

— Åh ja, men jag är ännu icke stadgad nog, man tänker ännu icke på att gå mig gift, jag går ännu icke med långa klädningar.

Hon gaf sin kusin en hastig kyss, utan att taga händerna ur muffen.

— Och, tillade hon, — jag kallar prinsan för charmant, emedan han är

en smula enfaldig och emedan han är furste. Det är allt.

Den unga flickan såg sig om. — Åh, Lissa, skogen! Betrakta dock skogen! utbrast hon.

Det var en skog af jättestora furor, som låg framför dem. I den öflockade, glimmande snön slingrade sig en mjuk, vitt vägl mellan två mörkgröna skogsträcker. Vid vägnarsten stöcke bak sinna fina grenar upp genom det nyfallna tacket, och bakom dem höjde sig en mur af gamla furustammar, mellan hvilka man här och där såg en svart öppning, som utvisade, att ett djur här gått fram. Allra öfverst inbøjde strålarne från solen, som icke var synlig, iopparne i tändrande diamanter. Den ljusblå himlen var måttad med guld, furornas blåaktiga skuggor föllo öfver snön, en stilla skönhet, som icke stordes af något stog eller blott ett fogelskrik, hvilat öfver naturen, endast ålängan i soldonet med bjellrorna hördes.

Erebas sjönk ända till baken ned i den mjuka snön, som först inbøjde kuskens och därefter omgaf de unga flickorna med glänsande stoft. Unghästen lyfte sina svarta ben och sänkte dem ånyo modigt ned i det isande snötacket, i det han då och då frustade, när den hvita snön kittlade i hans näsborrar.

— Det är härligt! sade Wassilissa däpnad, när de båda skuggorna och de gyllne strålarne växlade med hvarandra, allt öfver vägen kroske sig mot öster eller väster.

— Ja, det är praktfullt! Men nu vilja vi låta våra oss, Framåt, Gerassim, kasta oss nu omkull i snön, så skall du häst få ett stycke soker af oss.

— Men ursäkta, fröken... om grevinnan finge veta det...

— Nu är jag grevinnan. Om du inte väntar oss, så åka vi aldrig mera ut med dig.

— Nå, godt, håll då fast, sade den godmodige Gerassim och slog med ömmarna på hästens rygg.

— Tvårt om! utbrast Lissa skrattande.

Erebas, som var van vid denna manöver, gjorde ett sidosprång, och de två latsinniga unga flickorna rullade med hvarandra midt i ett virvar af dynor och pelar ut i den glänsande, öflockade, dunnmjuka snön. Efter detta ljöfladda stod hästen stilla. Gerassim skrattade som en godmodig gammal pappa.

Zenaide reste sig upp och ledade i sina flickor utan att först skaka snön af sig.

— Se där, lille vän, sade hon till Erebas, — du har gjort din sak bra! Hasten tycktes tacka, i det han skakade på hufvudet och låt soldonet klunga.

— Framåt, Gerassim, framåt! En gång till! Valt oss en gång till! utbrast Zenaide, efter det hon åter hade intagit sin plats.

Kusken gaf Erebas tecken, och under den nästa halftimmen roade de två unga flickorna sig med att valta sig i snön; det var en lek utan fara, som gaf deras rödmossiga ansikten och deras strålände ögon ett förjussande uttryck af glädje och hälsa.

— Kom nu, Zina, sade Wassilissa slutligen, — det är på tiden att vi återvända hem!

— Din klocka gör för fort.

— Tvårt om, den går för sakta.

De brusto i ett muntert skratt.

Hem, Gerassim! sade Zina slutligen i en beklagande ton. — Kan man se på oss, att vi hafva valtrat oss i snön?

— Åh, skulle man icke kunna se det på er! Man skulle tro, att ni hade följbringat en hel vinter i skogen och varit i strid med vargar.

— Börsta af mig, Lissa, så skall jag börsta af dig, sade Zina och bröt af en gren, med hvilken hon började piska snön af sin kusins kläder.

I fem minuter sprungo de ännu omkring som två kattungar, knuffade till hvarandra och valtrade sig i snön, hvar för de naturligtvis måste börja med att bestå af hvarandra igen. Andeligen, då de voro trötta af skratt och lek, intogo de gravitetiskt sina platser i släden, satte sina pelar åter i ordning och gifvo betfallning att vända om.

Efter att hafva bytt om kläder, tackade de ännu en gång grevinnan för det nöje, som hon hade berett dem.

— Hvarven I också varit snälla barn? frågade grevinnan.

Det sät, hvar på sin framställda denna fråga, både så när föranlett Zina till att springa sin vag för att skratta ut.

— Naturligtvis, mamma, vi äro alltid snälla barn, svarade den lilla skulmen med en hufvudsäckande skulmen.

— Men hvar är fursten?

— Hvem har sagt er, att han var här? frågade grevinnan och rynkade pannan.

Hon hatade allt skvaller.

— Vi sågo hans släde på afstånd.

— Ja så, menade damen lugnad.

— Fursten var här för att invitera oss till middag i öfvermorgon. Han gifver en tvigningsedel, emedan han inredt sitt hus plöjtt och önskar visa oss det.

— Åh, mamma, skola vi också med? utbrast Zina och rodnade af glädje.

— Vi alla, det vill säga jag, i båda, eller broder, guvernanterna och informatorn.

— Det är härligt! Hvilket nöje att åka så långt!

— Fursten vill gifva en konsert för oss; han bad om tillåtelse att medtaga några af edra valser, för fyra händer för att låta sin orkester instudera dem. Af de noter, som lägo på pianot, valde han dem, han tyckte bäst om.

Grevinnan tog åter sin lektyr i handen, och de två unga flickorna sprango hän till pianot.

— Besynnerligt, yttrade Zenaide halfbög; till sin kusin — han har blott valt bland dina noter.

— Hur så, bland mina?

— Nå ja, blott dem, som du gärna spelar, af hvilka du spelar primon. Åh, det vidunder! Jag skall ställa till en scen med honom. Du skall få se, hur komisk han är, när han icke kan få ett slut på sina ursäkter.

— Na hafven I talat nog, barn, roade grevinnan sine från sidorummets. — Sätten er nu bort till pianot och spelen tillsammans, men allvarlig musik.

Zina förord sin lilla mun, så letade hon med ett maliciöst smalande djupt ner på botten af nothyllan och drog ändtilligen fram ett oratorium, som hon inöronade med aplomb, ackompagnerad af sin kusin.

SJTTE KAPITLET.

Furst Schurovs blåa rum.

Prins Charmannt, som Zenaide kallade honom, hette egentligen Alexander Schurov. Han var öfvt och bortåt trettioårig, gammal; därtill en smula klumpig, litet enfaldig och ful, som denna lilla cykelmakerska sade, men af en exemplarlig godhet. Hans största fel var en öfverdrifven blyghet, som i förenig med den honom egna öfvermåttan stora arigheten ibland kom honom att blifva löjlig.

För omkring tio år sedan hade han såsom öfverdeligt i försvaret af Sebastopol. Då han en gång bedunn sig i en skans tillsammans med några kamrater, förskade hans öfverste med ett papper i handen:

— Hvem vill bära detta dit?

Detta var en order, dit var en bastion, som på sin höjd låg två hundrade steg borta. Men fallet, som måste passera, låg fullständigt fritt, och det föll opphålligt kulor på detta ställe.

Schurov tog papperet och beaf sig i väg; han tänkte alls inte på kulorna, utan blott på sina kamrater, som sågo efter honom.

— Jag ser visst mycket tafatt ut, var hans tanke.

Några steg från honom sprang en granat och beträkte honom med jord. Han blef stående för att torka af sig, emedan han icke ville se löjligt ut, när han öfverlämnade orden.

Ett år därefter tog han afsked; han var radd för sina kamraters hån.

Efter att hafva aflagt uniformen, fattade han det beslutet att gifva sig; men giftermålet kom icke till stånd, emedan den unga flicka, som han frände till, skrattade honom midt upp i ansigtet, då han frände på allvar.

Detta missöde hade bestämt honom för att gifva sig tillbaka till sina gods och blifva landjunkare.

Här behöfde han i alla fall icke vara rädd för Petersburgens fallenhet att drifva gäla. Flertalet af hans var varande umgängeskreter hade hvarken åtnjutt en så god uppfostran som han eller egde hans fina maner eller hans oförlägliga förmogenhet eller hans konstnärer; han kände sig som en kung i sitt hus.

Men hur dyrbart och rymligt detta än var, så förskred det honom dock så stort, hans stora hus. Hans modiga, lilla hjerta hade ett behof att meddela sig. Kort sagdt, han sökte sig en ledsagarinna genom lifvet.

Det första misstaget hade gjort honom försiktig. Han såg sig om och upptäckte en furstinna Schurov, som var alldeles som skapad för honom, nämligen Wassilissa. Hon var i besittning af allt, hvad han hade behof af. Hon var visserligen fattig, men han behöfde ju håller icke rikedom, då hans förmogenhet till och med öfverträffade grevinnan Kumjassins.

Från en alltså blott, om den unga flickan också ville rätta sig efter hans önskningsar.

Han hade hela sommaren kunnat ö